

Ministerie van Algemene Zaken
T.a.v. de minister-president
De heer drs. H.W.M. Schoof
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

Datum 26 maart 2025
Ons kenmerk HBR-400-736
Aantal bijlagen 1
Contactpersoon Eric van der Schans
Telefoon +31 (0)10 252 10 10
E-mail e.schans@portofrotterdam.com

Onderwerp: Stikstof en de situatie in Europa's grootste industrie- en havengebied

Geachte heer Schoof,

Met de *Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel* buigt u zich momenteel intensief over de cruciale vraag hoe we Nederland weer van het stikstofslot kunnen halen en perspectief kunnen bieden aan sectoren die zijn geraakt door de recente rechterlijke uitspraken over intern salderen. In dat kader geven we u -en uw collega's in het kabinet- graag de urgente situatie in de Rotterdamse haven en industrie mee. In Rotterdam staat het grootste petrochemische cluster van Europa.

Showstopper voor de bouw van de nieuwe economie

Naast netcongestie, de in Nederland zeer hoge nettarieven en de diverse nationale koppen op EU-regels bedreigt ook het stikstofprobleem de verduurzaming van ons land en onze industrie. Door de recente rechterlijke uitspraken over intern salderen, en doordat de natuur maar steeds niet hersteld wordt, is namelijk zeer grote onzekerheid ontstaan in de haven van Rotterdam over miljarden aan investeringen in nieuwe schone fabrieken en productieprocessen. Dit terwijl bijna alle projecten die hier in de haven op stapel staan gaan helpen de stikstof- en CO₂-uitstoot naar beneden te krijgen en het projecten zijn die goed zijn voor het klimaat, een beter milieu en goed voor onze welvaart.

Een paar highlights uit een recente flitspeiling¹ die wij recent hielden onder leden van Deltalinqs en die illustreren hoe groot de problematiek is:

- 71% van de bedrijven in de haven geeft aan dat de beslissers in hun bedrijf hebben laten weten dat investeringen in Rotterdam inmiddels in gevaar zijn door de stapeling van problemen rond stikstof, hoge energieprijzen en netcongestie. Dit terwijl juist die investeringen de motor zijn van onze economie en de verduurzaming daarvan;
- Een voorzichtige schatting leert dat voor waarschijnlijk meer dan 7 miljard aan gerealiseerde en in uitvoering zijnde projecten in Rotterdam worden geraakt door de vergunningplicht met terugwerkende kracht over de afgelopen vijf jaar. Zij zitten in grote onzekerheid momenteel en

¹ <https://www.deltalinqs.nl/nieuwsberichtendl/2025/voor-miljarden-aan-projecten-in-rotterdamse-haven-in-onzekerheid>

deze situatie is in de veelal buitenlandse bestuurskamers helaas niet uit te leggen, aangezien veel projecten juist helpen stikstof te reduceren;

- Bij nog eens 11 miljard aan nieuwe projecten worden bedrijven geconfronteerd met grote vergunningsproblemen nu intern salderen nagenoeg niet meer mogelijk is sinds de RvS uitspraken van december.
- Voor wat betreft alle projecten die nu onzekerheid verkeren moet u denken aan bijvoorbeeld opslagfaciliteiten voor (duurzame) energievormen, nieuwe energieproductie (o.a. biobrandstoffen om transport en luchtvaart te verduurzamen, etc.) en talloze andere projecten om fabrieken en bedrijven te verduurzamen en vernieuwen.

Enkele feiten en achtergronden bij de haven en stikstof

In tegenstelling tot het beeld stoot de Rotterdamse haven nauwelijks stikstof uit (slechts 1% -als het alleen sec om industrie gaat- anders 4% met scheepvaart/transport erbij). Daarnaast is Mainport Rotterdam een belangrijke motor voor de energietransitie. Zo staat Rotterdam aan de lat voor een aanzienlijk aandeel van de nationale klimaatopgave voor 2030 waarvoor grote investeringen gepland staan die niet mogen worden gehinderd door gebrek aan stikstofruimte. Daar komt bij dat de bedrijven in de Rotterdamse haven voor de reductie van stikstof al enorme stappen hebben gezet. Zo is de NOx- uitstoot in de afgelopen periode van 15 jaar met 60% gereduceerd (bron: DCMR). Vergeleken met 30 jaar geleden is de daling nog vele malen sterker. Met alle klimaatmaatregelen gaan bedrijven tot 2030 voor nog eens 38% stikstofreductie zorgen. Hierbij snijdt het mes aan twee kanten; goed voor het klimaat én voor de reductie van stikstof.

Breed gedragen pleidooi om over te gaan tot natuurherstel

Alle houdbare oplossingen in het stikstofdossier beginnen bij een geborgd pakket aan emissiereductiemaatregelen in combinatie met natuurherstelmaatregelen. Wat ons betreft is een aantal zaken cruciaal (zie ook bijlage 1 met veel meer details) voor uw Commissie:

- zorg bovenal voor investeringszekerheid voor bedrijven die met terugwerkende kracht een vergunning nodig hebben;
- maak intern salderen niet nog ingewikkelder;
- zorg verder snel samen met de provincies voor natuurherstel en bronmaatregelen. Dat is het enige dat echt weer ruimte gaat bieden;
- zorg er daarbij voor dat de 250 energietransitie-projecten in de Rotterdamse haven onderdeel van de oplossing kunnen worden, want naast CO₂-reductie leiden deze projecten ook tot stikstofreductie;
- benut alle Europese mogelijkheden die er al zijn. Zo wordt vanuit de Europese Commissie de mogelijkheid geboden om de energietransitie ten minste nevensgeschikt te zien aan de natuurdoelen (RED III). Daarin ligt in ieder geval een belangrijk aanknopingspunt om de bestaande instrumenten zonder beperkingen toe te passen. Daarnaast biedt de nieuw aangekondigde Europese *Decarbonisation Accelerator Act* de mogelijkheid om een bouwvrijstelling te introduceren. Deze Decarbonisation Accelerator Act is aangekondigd in de Clean Industrial Deal voor Q4 2025 en zal focussen op vergunningverlening. Wij roepen Nederland op zich hier hard voor te maken in Europa.

Datum

Ons kenmerk HBR-400-736

Tot slot

Vanwege de bedreiging die het stikstofprobleem inmiddels vormt voor onze welvaart, de bouw van woningen, en voor bijvoorbeeld de verduurzaming doen wij een klemmend beroep op u en uw Commissie om alles in het werk te stellen om te zorgen voor maatregelen die houdbaar zijn en die soelaas bieden op zowel korte als lange termijn.

Mogen we op uw hulp en steun rekenen om dit dossier weer los te trekken en te komen met maatregelen die houdbaar zijn en die bedrijven echt soelaas bieden?

Voor detailvragen of verdere input kunt u contact opnemen met Carla Jong van Deltalinqs (Jong@deltalinqs.nl) of Eric van der Schans van het Havenbedrijf Rotterdam (e.schans@portofrotterdam.com).

Hoogachtend,

Boudewijn Siemons
CEO Havenbedrijf Rotterdam

Victor van der Chijs
Voorzitter Deltalinqs

C.c. een afschrift van deze brief gaat naar alle andere leden van de commissie te weten: de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid, en Natuur; de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid, en Natuur; de minister van Infrastructuur en Waterstaat; de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening; de minister van Economische Zaken; de minister van Klimaat en Groene Groei; de minister van Defensie; de staatssecretaris van Defensie; de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid; de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; en de minister van Financiën.

Bijlage 1; Onze oplossingen in detail

Hoe kunnen het Rijk en de Provincie helpen om uit de stikstofimpasse te komen?

- **Zorg voor investeringszekerheid voor bedrijven** die met terugwerkende kracht een vergunning nodig hebben. Biedt in woord en daad investeringszekerheid aan bedrijven die te goeder trouw stappen zetten in de energietransitie. Maak het investeringsklimaat niet nog complexer dan het nu al is als gevolg van alle nationale koppen en de hoge nettarieven en energieprijzen.

- **Zorg voor natuurherstel en bronmaatregelen.** Alle houdbare oplossingen in het stikstofdossier beginnen bij een geborgd pakket aan emissiereductiemaatregelen dat in samenhang moet worden beschouwd met een geborgd pakket aan natuurherstelmaatregelen waaruit blijkt dat verslechtering van de natuur wordt voorkomen en de instandhoudingsdoelen op (termijn) worden gehaald. Dit betekent dat:
 - ✓ Een adequaat bronemissiereductiemaatregelen- en natuurherstelmaatregelenpakket moet zijn geborgd, met prioriteit daar waar de grootste bijdragen geleverd kunnen worden. De industrie is gecommitteerd aan de eerdere forse doelstellingen op klimaat, die leiden tot 38% stikstofreductie – maar die kan alleen gerealiseerd worden als de vergunningverlening is vlotgetrokken.
 - ✓ In het maatregelenpakket gericht op natuurherstel dienen de diverse reeds langere tijd bekende adviezen van de Ecologische Autoriteit verwerkt te worden om te voorkomen dat er wederom aan het halen van de natuurdoelstellingen getwijfeld wordt.
 - ✓ Deze pakketten dienen vervolgens ook in de beheerplannen van de provincies worden verankerd. Hiermee is de daadwerkelijke uitvoering en het natuurherstel geborgd.
 - ✓ Met het voorgaande zorgen Rijk en provincies dat maatregelen uitvoerbaar en handhaafbaar worden en een juridisch robuuste basis bieden wat betreft het voldoen aan de Europese Habitatrichtlijn-verplichtingen (artikel 6 lid 1 en 2 Habitatrichtlijn). De additionaliteit is dan geen obstakel meer, waardoor ook dit risico voor vergunningaanvragen wordt geminimaliseerd.

- Intern salderen is voor veel bedrijven het belangrijkste (en feitelijk enige nog overgebleven) instrument om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. Stel geen aanvullende voorwaarden aan intern salderen dan die de Afdeling in de recent uitspraken heeft gesteld. Dit is een risico voor de verduurzaming van de haven.

- Behoud de mogelijkheid projecten waarbij op basis van een degelijk ecologisch onderzoek aangetoond wordt dat negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten te vergunnen.

- Maak in de tussentijd gebruik van de door de Europese Commissie geboden mogelijkheden rond de energietransitie om de toets op 'additionaliteit' per project te verleggen naar een algemene verplichting van het Rijk om te komen tot een afdoende pakket 'natuurherstel en bronmaatregelen'.

- Vanuit de Europese Commissie wordt de mogelijkheid geboden om de energietransitie ten minste nevens geschikt te zien aan de natuurdoelen (REDIII). Daarin ligt in ieder geval een belangrijk aanknopingspunt om de bestaande instrumenten zonder beperkingen toe te passen.
- Sta bedrijven die bijdragen aan de transitieopgaven per direct en zonder toegevoegde beperkingen het permanent salderen met alle bronnen toe. Dus geen aanvullende voorwaarden aan intern salderen vanuit provinciaal of nationaal beleid.
- Beschouw het Rotterdamse haven en industrieel complex als één groot bedrijventerrein en maak salderen tussen vergunningen in dit gebied mogelijk zonder dat 30% afroting toegepast hoeft te worden zoals dat nu ook kan bij bedrijventerreinen met een koepelvergunning.

NB zie hier alle resultaten van onze recente flitspeiling onder onze leden samen met het havenbedrijf: <https://www.deltalings.nl/nieuwsberichtend/2025/voor-miljarden-aan-projecten-in-rotterdamse-haven-in-onzekerheid>